

1. Gestiunea riscurilor în cadrul B.C „Moldova Agroindbank” S.A

Gestionarea riscurilor este parte integrantă a tuturor proceselor decizionale și de afaceri din cadrul băncii și are drept scop protejarea dezvoltării durabile a băncii. Banca aplică o politică prudentă, riguroasă de evaluare, tratare și gestionare a riscurilor în procesul plasării eficiente a resurselor creditare, dezvoltând în permanență procedurile, mecanismele și instrumentele utilizate, adecvate condițiilor pieții.

În bancă funcționează un sistem de administrare a riscurilor, bazat pe cerințele BNM, recomandările Comitetului Basel pentru Supraveghere Bancară, recomandările societății de audit extern, consultanța primită de la experții externi, precum și pe experiența proprie, acumulată de bancă.

2. Responsabilități în gestionarea riscurilor

Funcția de administrare a riscurilor este exercitată de către Diviziunea Administrare Riscuri. Rolul acestei Diviziuni constă în întreprinderea tuturor măsurilor necesare pentru conformarea permanentă cu toate criteriile calitative, sporirea gradului de conștientizare a riscului la nivel de Conducere a băncii, promovarea unui raport optimal între risc și rentabilitate, măsurarea capitalului economic al băncii și aprobarea tuturor modelelor de risc.

Sistemul de gestionare a riscurilor în cadrul B.C. “Moldova-Agroindbank” S.A. include următoarele etape:

- identificarea riscurilor – Banca ia în considerare toate riscurile, care pot avea un impact semnificativ asupra afacerii;
- măsurarea riscurilor – evaluarea cantitativă a riscului constituie baza pentru determinarea toleranței la risc a Băncii, determinarea profitabilității operațiunilor bancare bazate pe risc;
- gestionarea riscului – procesul de păstrare a riscurilor asumate de Bancă, în limitele, ce nu amenință stabilitatea ei financiară;
- monitorizarea – procesul de observare continuă a nivelului riscurilor asumate în vederea neadmiterii depășirii limitelor stabilite de bancă și/sau BNM;
- raportarea – raportarea, în modul stabilit, a riscurilor la care este expusă banca către conducerea băncii, BNM.

3. Gestiunea și monitorizarea riscurilor

Principalele riscuri pe care banca le gestionează sunt:

- riscul de credit,
- riscul de piață, care include:
 - riscul de rată a dobânzii;
 - riscul valutar;
- riscul de lichiditate;
- riscul de țară și de contraparte;
- riscul operațional.

a) Riscul de credit - este definit ca și riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și a capitalului ca urmare a neîndeplinirii de către debitor a obligațiilor contractuale sau a deteriorării situației sale.

Politica băncii în domeniul managementului riscului se realizează în cadrul sistemului, care prevede divizarea funcțiilor de analiză și evaluare a riscurilor, luarea deciziilor privind limitarea riscurilor (stabilirea limitelor), desfășurarea operațiilor și controlul respectării limitelor stabilite în Banca.

Funcția de administrare a riscului de credit cuprinde următoarele activități:

- definirea politicii privind managementul riscurilor în conformitate cu strategia și profilul de

risc al băncii în contextul Statutului băncii, Business-planului băncii și prin luarea în considerare a prevederilor legislative;

- transpunerea în mod clar și transparent a politicii privind managementul riscurilor în procese adecvate astfel încât să se asigure identificarea, măsurarea, monitorizarea și controlul riscului de credit;
- asigurarea conformității cu politicile în domeniul riscului de credit;
- raportarea și monitorizarea expunerilor la risc de credit în conformitate cu prevederile „Regulamentului cu privire la expunerile mari” și „Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate”;
- realizarea analizelor cantitative cu privire la portofoliul de credite și furnizarea acestor analize către Comitetul de Conducere a băncii;
- derularea testelor la stres și monitorizarea, supravegherea realizării și încadrării în limitele modelate pe expuneri și indicatori.

Metodele gestionării riscului de credit includ:

- stabilirea nivelurilor de împuterniciri la aprobarea tranzacțiilor reieșind din mărimea riscului de credit;
- diversificarea portofoliului de credite;
- stabilirea limitelor generale la concentrarea de risc pentru segmente de clienți, valute, genuri de activitate, termene de scadență, produse și gestionarea lor permanentă;
- respectarea normativelor stabilite de Banca Națională a Moldovei și instituțiile financiare – creditori ai băncii, respectarea indicatorilor interni stabiliți de către bancă, stabilirea și respectarea limitelor anuale de expunere la risc la produsele de creditare pentru clienții corporativi;
- dezvoltarea scopurilor și obiectivelor stabilite de politica de credite a băncii;
- crearea structurii de gestionare a riscului de credit și sistemul de luare a deciziilor, analiza minuțioasă a fiecărei tranzacții creditare de către Departamentul Clienți Corporativi sau filiala băncii/DOCCB;
- realizarea unei abordări complexe și de sistem privind evaluarea și dirijarea riscurilor;
- separarea activității diviziunilor vânzări și Diviziunii Administrare Riscuri și luarea deciziilor de acordare a produselor, ce conțin riscuri de credit conform actelor normative interne;
- analiza lunara a calității portofoliului de credite, clasificarea creditelor în conformitate cu Regulamentul Băncii Naționale a Moldovei “Cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale”;
- monitorizarea continuă a evoluției afacerii clientului, solvabilității acestuia, respectării condițiilor contractelor încheiate, pe parcursul întregii perioade de creditare;
- evaluarea deprecierei portofoliului de credite (individual și colectiv), altor active, ce nu sunt credite și formarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea lor în funcție de existența indicatorilor obiectivi de depreciere;
- dezvoltarea practicii de testare la stres întru aprecierea capacității băncii de a rezista șocurilor exogene și elaborarea planului de redresare a băncii în aceste situații;
- monitorizarea permanentă a situației clienților în scopul determinării disponibilității și capacității clientului de a-și onora în continuare angajamentele de credit, depistarea timpurie a semnalelor de alertă, care ar putea influența negativ capacitatea clientului de a-și onora oportun angajamentele asumate și întreprinderea măsurilor adecvate în vederea protejării băncii de posibilele pierderi;
- evaluarea suficienței de asigurare a creditului, fluxurile monetare probabile și asigurarea, reacția oportună și adecvată la fluctuațiile nefavorabile în activitatea clientului clasificarea trimestrială a clienților în dependența de starea financiară, aplicarea ratelor dobânzii la credite în funcție de categoria clientului și gradul de risc;

- monitorizarea permanentă a nivelului și calității gajului. Ridicarea nivelului de calificare a angajaților implicați în procesul de evaluare a bunurilor gajate prin participarea la diverse seminare și traininguri în domeniu.
- consolidarea calității lucrului cu creditele problematice prin instruirea și angajarea persoanelor cu cunoștințe economice și financiare/capacități de negociere mai înalte;

b) Riscurile de piață (risc valutar și rata dobânzii)

Managementul riscului de piață se realizează prin intermediul unui sistem intern de evaluare, limitare, monitorizare și control al riscurilor de piață. Administrarea riscului de piață în cadrul activității Moldova-Agroindbank este realizată prin gestionarea riscului valutar și cel de rată a dobânzii.

Banca abordează circumspect, chestiunea gestionării riscurilor de piață, în condițiile actuale de incertitudine sporită, asociată crizei economice atât în termeni de timp, cât și magnitudine, care condiționează evoluția nefavorabilă a factorilor macroeconomici.

Gestionarea riscului de piață are ca obiectiv monitorizarea și menținerea în parametri asumați a expunerilor pe instrumentele financiare din portofoliu concomitent cu optimizarea randamentului respectivelor investiții.

Banca va continua să perfecționeze metodologia elaborată privind mărirea capitalului economic necesar pentru acoperirea riscurilor de piață

Banca va aplica cu o periodicitate prestabilită, iar la necesitatea mai frecvent scenarii de testare la stres asupra pozițiilor sale valutare și procentuale în scopul determinării nivelului de rezistență precum și a punctelor vulnerabile. Rezultatele testărilor la stres sunt luate în considerație de către managementul băncii în vederea ajustării pozițiilor băncii și/sau a instrumentelor de gestionare. Informația privind expunerea băncii riscurilor de piață, rezultatele testărilor la stres și măsurile întreprinse este prezentată trimestrial Consiliului Băncii.

c) Riscul de lichiditate

Abordarea băncii în privința managementului lichidității constă în estimarea continuă a poziției de lichiditate a băncii și prognozarea fluxurilor de mijloace financiare, întru asigurarea unui nivel optim din punct de vedere al utilizării lichidităților existente în sensul atingerii obiectivelor scontate.

Sistemul de gestionare a riscului de lichiditate prevede:

- actualizarea politicilor, procedurilor și sistemelor de identificare, măsurare, administrare și monitorizare a riscului de lichiditate;
- controlul respectării tuturor normativelor impuse de BNM (inclusiv menținerea rezervelor obligatorii în moneda națională și valuta străină) și a limitelor interne, precum și monitorizarea evoluției indicatorilor de avertizare timpurie a riscului de lichiditate,
- diversificarea resurselor financiare atrase și aprecierea periodică a surselor potențiale de recuperare a lichidităților și accesul pe piața resurselor,
- asigurarea unui echilibru al fluxurilor activelor și pasivelor băncii după termenii de maturitate și analiza concentrării acestora;
- monitorizarea sistematică și analiza factorilor de risc cu privire la lichiditatea curentă și pe termen lung al băncii, modelarea scenariilor cu privire la nivelul de lichiditate curentă și pe termen lung a băncii în perspectivă în cadrul pronosticării fluxurilor bănești și elaborarea scenariilor de testare la stres, în vederea întreprinderii măsurilor necesare de prevenire a eventualelor cazuri de criză de lichidități.
- asigurarea transparenței informației privind solvabilitatea băncii pentru acționari, clienți, parteneri de afaceri și alte părți interesate.
- actualizarea planului de menținere a lichidității în situații de criză, etc.

În condițiile unor perspective de dezvoltare economică rezervată, însoțită de înrăutățirea calității portofoliului de credite pe sistem, ce ulterior ar putea să se resimtă asupra reducerii nivelului de capitalizare, banca urmărește menținerea unei poziții precaută de lichiditate, cu monitorizarea amplificării activității de creditare și o diagnostică a concentrației portofoliilor deținute.

d) Riscul de țară

Sistemul de gestionare a riscului de țară în bancă prevede aplicarea și perfecționarea unui mecanism de apreciere și revizuire a categoriei de risc stabilită pentru țara respectivă, în baza analizei unui complex de factori, prevăzuți în cadrul actelor normative interne, de limitare a expunerii băncii față de fiecare țară, inclusiv revizuirea periodică și ajustarea limitelor stabilite.

Banca evaluează lunar calitatea expunerii sale față de riscul de țară și transfer și perfectează testările la stres în funcție de gradul de severitate a circumstanțelor presupuse, estimând mărimea pierderilor potențiale în cazul realizării acestora.

Respectarea limitelor de țară se monitorizează continuu, informația cu privire la nivelul de expunere a băncii riscului de țară, gradul de utilizare a limitelor, estimărilor efectuate de agențiile internaționale de rating și modificările rating-urilor atribuite țărilor, rezultatele testărilor la stres, și alte aspecte importante ce țin de gestionarea riscului de țară sunt aduse la cunoștință Comitetului de conducere al băncii și Consiliului băncii.

Setul de proceduri și acțiuni în vederea administrării riscului de țară și riscului de transfer prevăd:

- analiza și evaluarea sistematică a riscului de țară (inclusiv a riscului politic, economic și social al țării) și a riscului de transfer;
- urmărirea în permanență a estimărilor efectuate de agențiile internaționale de rating și a rating-ului individual atribuit țărilor;
- monitorizarea și controlul respectării stricte ale limitelor aferente și aprecierea gradului de utilizare a lor cu propunerile ulterioare de majorare/reducere a limitelor.
- întreprinderea acțiunilor operative privind reducerea, sistarea temporară sau permanentă a limitei de țară în cazul înăsprii condițiilor de ordin social, economic sau politic în țara corespunzătoare.
- perfecționarea și actualizarea metodologiei de stabilire și revizuire a limitelor de expunere față de țări/regiuni, valute sau a unor entități cu importanță sistemică.
- modelarea scenariilor de testare la stres privind evoluția factorilor de risc (retrogradarea rating-ului țării) și estimarea impactului asupra fondului de risc și posibilele repercusiuni privind mărimea venitului și capitalului băncii cu înaintarea propunerilor de rigoare în caz de necesitate.

e) Riscul operațional

Sarcina băncii aferenta gestionării riscurilor operaționale reprezintă sporirea calității proceselor de afacere ale băncii, eficienței de elaborare și implementare a produselor și serviciilor bancare, deservirea calitativă a clienților băncii.

În vederea atingerii sarcinilor aferente gestionării riscurilor operaționale, banca implementează consecvent și menține mecanisme de control al riscurilor în cadrul proceselor de afacere, întreprinde măsuri de identificare a amenințărilor, reducere a posibilității realizării acestora, corectare oportună a deficiențelor și frecvenței pierderilor, testarea planului de continuitate a afacerii, concomitent cu perfecționarea continuă a cadrului de gestionare, culturii de risc operațional, alinierea metodologiei elaborate privind mărimea capitalului economic necesar pentru acoperirea riscurilor operaționale și dezvoltarea metodologiei pentru efectuarea de simulări de criză pentru riscul operațional.

4. Acțiuni îndreptate spre îmbunătățirea sistemului de management a riscurilor

Pentru îmbunătățirea sistemului de management al riscurilor banca are planificate pentru anii 2017-2019 executarea următoarelor proiecte:

- tranziția de la standardele internaționale de evidență contabilă IAS 39 la IFRS9;
- dezvoltarea metodologiei, instrumentelor și mecanismelor de evaluare a riscurilor în bancă în contextul proiectului Strategiei BNM de implementare a standardelor Basel III prin prisma cadrului legislativ european (CRD IV);

- dezvoltarea modelelor interne de măsurare a riscul de credit, bazate pe calculul parametrilor de risc, ca: probabilitatea de nerambursare (PD), pierderile datorate nerambursării (LDG), expunerea la riscul nerambursării (EAD), pierderile așteptate (EL) și pierderile neașteptate (UL);
- implementarea modelelor expert și statistice de evaluare a riscului de credit, care să estimeze probabilitatea de nerambursare și ulterior să atribuie un rating debitorilor în ratingul general la nivel de bancă (Masterscale);
- dezvoltarea funcției de control-credit în bancă prin implementarea unui flux electronic de examinare a cererilor de credit pentru persoanele juridice, care ar oferi inclusiv posibilitatea centralizării controlului debursării creditelor filialelor băncii;
- crearea unui depozit de date (datawarehouse) aferent creditării care ar trebui să păstreze: toată informația aferentă activității de creditare relevantă raportărilor și care ar permite băncii elaborarea modelelor statistice în viitor;
- tranzitarea la un management modern și sofisticat al riscurilor, bazat pe conceptul capitalului economic și rentabilității capitalului ajustat la risc (RARORAC), ce ar influența stabilirea prețurilor, managementul portofoliului, raportarea pe segmente, planificarea strategică și financiară, elaborarea noilor produse, determinarea apetitului de risc al băncii;
- elaborarea unei strategii și a unui plan strategic în scopul diminuării volumului creditelor neperformante,
- implementarea unui set de indicatori care ar permite monitorizarea permanentă a rezultatelor măsurilor întreprinse de către bancă în scopul diminuării volumului creditelor neperformante;
- dezvoltarea instrumentelor de monitorizare și cuantificare în conformitate cu prevederile cadrului ICAAP și ILAAP;
- dezvoltarea și implementarea procedurii de autoevaluare a riscurilor în cadrul proceselor de afaceri ale băncii (RCSA- risk control and self-assesment);
- dezvoltarea modelelor interne de evaluare a riscurilor semnificative gestionate (operațional, de piață, de lichiditate, de țară și transfer, de contraparte);
- automatizarea procesului de colectare a evenimentelor de risc operațional și formarea bazei de date aferente.

